

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre controlul constituționalității art.52/1 din Legea
nr.1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul
de privatizare pentru anii 1997-1998"*

Nr.59 din 11.11.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.130-132/70 din 25.11.1999

* * *

* M.O., 1997, nr. 59-60, art. 518; 1998, nr. 44-46, art. 324;1999, nr. 39-41, art. 165, nr. 55, art. 254.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Ion VASILATI -judecător

cu participarea grefierului Tatiana Berladean, deputatului în Parlament Victor Cecan, unul din autorii sesizărilor, reprezentantului Parlamentului Ion Creangă, șef al sectorului relații cu autoritățile publice în Direcția juridică a Parlamentului, în prezența dlui Pavel Dubălari, președintele MOLDCOOP-ului, dnei Varvara Dulghieru, șef al direcției organizării muncii juridice a MOLDCOOP-ului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității art. 52/1 din Legea nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998" în redacția Legii nr. 358-XIV din 15 aprilie 1999 "Pentru modificarea și completarea unor acte legislative" (în continuare - Legea nr. 1217-XIII și Legea nr. 358-XIV).

Temei pentru examinarea dosarului au servit sesizările deputaților în Parlament Elena Burcă și Victor Cecan, depuse la 18 și, respectiv, 23 iunie 1999 în conformitate cu prevederile art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin deciziile Curții Constituționale din 29 iunie 1999 sesizările au fost acceptate spre examinare și înscrise în ordinea de zi. Având în vedere că problemele abordate țin de același obiect, sesizările au fost conexate într-un singur dosar.

În procesul examinării preliminare a sesizărilor, pe marginea problemelor abordate, au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Guvernului, Ministerului Economiei și Reformelor, Ministerului Industriei și Comerțului, Departamentului Privatizării și Proprietății de Stat, Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum din Republica Moldova (MOLDCOOP).

Având în vedere materialele dosarului, audiind informația judecătorului-raportor și argumentele părților la proces,
Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

Potrivit art. 52/1 din Legea nr. 1217-XIII în redacția Legii nr. 358-XIV:

"(1) În sistemul cooperăției de consum se privatizează cota statului în patrimoniul organizațiilor și întreprinderilor acestui sistem, indiferent de forma lor juridică de organizare, patrimoniu constituit în urma transmiterii către cooperăția de consum a unor obiecte social-economice ale statului.

(2) La stabilirea modalităților de privatizare a cotei statului în patrimoniul organizațiilor și întreprinderilor sistemului cooperăției de consum, la pregătirea obiectelor către privatizare și la estimarea

patrimoniului lor, se va ține cont de particularitățile specializării pe ramuri a acestora.

(3) Privatizarea cotei statului în patrimoniul organizațiilor și întreprinderilor sistemului cooperăției de consum se efectuează în baza unor proiecte individuale aprobate de Parlament".

Conform art. 8 din Legea nr. 1217-XIII, parte integrantă a Programului de privatizare sînt:

a) lista întreprinderilor care se privatizează conform unor proiecte tip (anexa nr. 1);

b) lista întreprinderilor care se privatizează pe baza unor proiecte individuale aprobate de Parlament (anexa nr. 2);

c) lista obiectelor nefinalizate supuse privatizării (anexa nr. 3).

În anexa nr. 1 la Legea nr. 1217-XIII în redacția Legii nr. 358-XIV a fost introdusă poziția 510/9 "Asociația piețelor colhoznice din orașul Ungheni, str. S. Lazo nr. 15", iar în anexa nr. 3 din aceeași lege a fost introdusă poziția 65/15 "Piața acoperită din orașul Călărași".

Autorii sesizărilor apreciază că operarea acestor modificări constituie o derogare de la principiile fundamentale privind proprietatea în Republica Moldova și solicită să se exercite controlul constituționalității acestor modificări.

Proprietatea cooperatistă, se arată în sesizările deputaților în Parlament, este proprietate privată, care a fost dobîndită legal la momentul creării organizațiilor și întreprinderilor cooperatiste. Organele de stat, abilitate potrivit legislației în vigoare, au transmis pe parcursul anilor unele obiecte de stat organizațiilor cooperatiste atît contra plată, cît și gratuit. Patrimoniul transmis anterior de către stat MOLDCOOP-ului a fost luat la balanța acestuia și, împreună cu patrimoniul dobîndit ca rezultat al activității organizațiilor cooperatiste, a fost înregistrat ca proprietate cooperatistă, fapt atestat de înscrierile în actele de inventariere tehnică. În același mod au fost întocmite și actele de proprietate. Totodată, organizațiile cooperatiste și-au exercitat dreptul asupra proprietății transmise prin toate cele trei elemente ale dreptului de proprietate: posesia, folosința și dispoziția.

Analizînd argumentele aduse în sprijinul cerințelor formulate în sesizare, Curtea Constituțională observă următoarele.

Potrivit art. 6 și art. 7 din Legea nr. 1217-XIII, în baza căreia se desfășoară Programul de privatizare pentru anii 1997-1998, obiect al privatizării este patrimoniul public din toate domeniile și ramurile economiei, cu excepția obiectelor, care potrivit legislației nu pot fi supuse privatizării. Sînt supuse privatizării: patrimoniul întreprinderilor, organizațiilor, asociațiilor de stat, al subunităților acestora, care reprezintă complexe unice de producție, patrimoniu public dat în arendă, obiectele din fondul de imobile nelocuibile, obiectele nefinalizate, locuințele, acțiunile (cota de participare) ale statului din întreprinderile supuse privatizării, terenurile din localități, precum și terenurile aferente întreprinderilor supuse privatizării, terenurile aferente întreprinderilor private, terenurile din întovărășirile pomicole.

Contrar acestor dispoziții generale din Legea nr. 1217-XIII, prevederile art. 52/1 din aceeași lege, inserat în Capitolul IV "Particularitățile privatizării în unele ramuri", stipulează modalitatea de privatizare a cotei statului în patrimoniul organizațiilor și întreprinderilor din sistemul cooperăției de consum, patrimoniu (după cum se precizează în aceeași normă) constituit în urma transmiterii către cooperația de consum a unor obiecte social-economice ale statului.

În scopul asigurării realizării art. 52/1 din Legea cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998, Guvernul, în corespundere cu art. V din Legea nr. 358-XIV, în termen de două luni, urma să stabilească cota statului în patrimoniul organizațiilor și întreprinderilor sistemului cooperăției de consum.

Analizînd prevederile menționate, Curtea Constituțională constată că prin dispozițiile art. 52/1 din Legea nr. 1217-XIII în redacția Legii nr. 358-XIV de fapt a fost legiferată imixtiunea statului în gestionarea

patrimoniului cooperăției de consum din Republica Moldova. Astfel, întrucât cota statului în patrimoniul MOLDCOOP-ului nu era cunoscută, nefiind stabilită inițial în mărime concretă, și anume: nu erau cunoscute volumul și formele ei, temeiurile juridice în baza cărora s-a constituit sau există la moment aceasta în totalul patrimoniului MOLDCOOP-ului, nici relațiile cu privire la privatizarea acestei cote nu puteau fi tratate distinct și supuse reglementărilor respective.

În aceste condiții, privatizarea cotei statului poate fi apreciată drept o încălcare a dreptului constituțional al MOLDCOOP-ului la proprietatea privată și la protecția acesteia.

Proclamînd principiile fundamentale privind proprietatea, Constituția Republicii Moldova statuează că proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale (art. 9 alin. (1). Proprietatea privată este garantată de stat (art. 46 alin. (1). Dreptul la proprietatea privată și protecția acesteia presupune de asemenea că nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire (art. 46 alin. (2).

Statul trebuie și poate să asigure administrarea numai a proprietății publice care-i aparține în condițiile legii (art. 126 alin. (2) lit. a) din Constituție). El ocrotește proprietatea și garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății, proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale (art. 127 alin. (1), (2) și (3) din Constituție).

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 140 alin. (2) din Constituție, art. 1 alin. (3) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Declară neconstituțional art. 52/1 din Legea nr. 1217-XIII din 25 iunie 1997 "Cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998" în redacția Legii nr. 358-XIV din 15 aprilie 1999 "Pentru modificarea și completarea unor acte legislative".

2. Declară neconstituționale poziția 510/9 "Asociația piețelor colhoznice din orașul Ungheni, str. S. Lazo nr. 15" din Anexa nr. 1 și poziția 65/15 "Piața acoperită din orașul Călărași" din Anexa nr. 3 la Legea nr. 1217-XIII în redacția Legii nr. 358-XIV.

3. Prezenta hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 11 noiembrie 1999.
Nr. 59.